

RODOLJUB.

Glasiło „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

21. števí.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1897.

VIII. leto.

Deželnozborska volitev.

V vipavsko-idrijskem okraju se vrši sedaj volitev volilnih mož za dopolnilno deželnozborsko volitev, katera se bo vršila dne 16. novembra.

Ta okraj je skoraj četrstoletja zastopal umrlí Matej Lavrenčič, pokoren in vnet služabnik duhovščine, sicer pošten človek, ali popolnoma nesposoben za poslanca in brezpogojno udan klerikalni stranki tako, da se še govoriti ni upal, kadar to ni bilo všeč njegovim duhovniškim zapovednikom.

Dolgo let je sedel Lavrenčič v deželnem zboru in molčal kakor grob. Samo prošnje je priporočal, drugače pa se ni nikdar oglasil, ker ni imel zmožnosti, da bi bil primerno razložil želje in potrebe svojih volilcev. In njegovim gospodarjem duhovnikom je bilo to po volji, ker jim ni bilo treba za vipavsko-idrijski okraj nič storiti. Duhovniki so si mislili, dokler so imeli v dež. zboru in v dež. odboru prvo besedo, dokler so jih podpirali veleposestniki: čemu bi trosili za vipavski in za idrijski okraj, porabimo d nar rajši za take okraje, katere zastopajo duhovniki. Če se bodo vipavsko-idrijski volilci

naveličali Lavrenčičevih obljub, katerih se nobena ne izpolni, jim pa porečemo, volite duhovnika, v okrajih, koder so izvoljeni duhovniški poslanci, se izpolni volilcem vsaka želja.

Tako zvijačno, tako hudobno so postopali klerikalci, dokler so imeli moč v rokah, in ker Lavrenčič ni spregledal njih namenov, se je slepo ravnal po njih željah. In tako se je zgodilo, da dežela za vipavsko-idrijski okraj v vseh letih Lavrenčičevega poslovanja ni čisto nič storila, dasi je prav ta okraj nujno potreben deželne pomoči, tako, kakor malokateri drugi.

Ali čas, ko so bili klerikalci v deželnem zboru vsegamogočni in so mogli deliti deželne podpore po svoji poljubnosti, je tudi potekel in nastopil je čas slabih let. Klerikalci so pretrgali vse vezi, katere so jih vezale na narodno stranko, in po izidu zadnjih deželnozborskih volitev so nabrusili nož ter storili sveto prisego, da se zvežejo z veleposestniki in da kaznujejo tiste kraje, kateri so volili narodno-napredne poslance, na ta način, da postavijo tiste kraje popolnoma na suho in da tudi za najnujnejše njih potrebe ne dovolijo niti krajcarja.

LISTEK.

Puščavnik iz Laza.

(Povest, spisal Moric Zvonik.)

I.

Tudi letos obiskal sem staro teto v Prelesju — pripoveduje mi moj stari znanec in prijatelj — in ob tej priliki nisem zabil posetiti starega puščavnika na Lazu, s kojim sem se uprav preteklo leto seznanil. Napotil sem se nekega toplega pomladanskega jutra na Laz in paretel sem na starega gospoda, s dečega na leseni klopi pred ulnjakom; v roki držal je neko botaniško knjigo, a videlo se mu je, da ni čital iz nje, temveč zrl je ves zamišljen v vodo za ulnjakom žuborečega potoka. Iz zelenega grma na domačem vrtu razlegalo se je čarobno petje slavčeve. Predstavil sem se starcu in mu vošil „dobro jutro“.

„Bog daj dobro jutro, mladi gospod“, odzdravi mi starac s tihim, komaj umevnim glasom, „skoraj, da Vas nisem izpoznal; s starostjo mine nas vse in tudi spomin!“

„Oh, gospod, oprostite, Vi ste se v teku jednega leta, kar Vas nisem videl, popolnoma izpremenili, tako, da Vas skoraj ni izpoznati“, dejal sem pomilovalno proti staremu gospodu.

„Starost, starost“, nadaljeval je starac, „na plečih nosim že osemdeset zim in pa zraven še bolezen, ta, ta je poslednji čas močno prste na-me položila; prvič sem danes po štirih mesecih iz postelje vstal. Vidim, da bo treba v kratkih dneh to solzno dolino zapustiti...“

Tolažil sem starca, da se lahko še vse na bolje obrne in da ni obupati.

„Ne, ni takó, mladi gospod“, dejal je puščavnik iz Laza; moje ure so mi štete“. — In baš zato ste mi danes

Toda človek obrača, Bog pa obrne. Klerikalci so lovili veleposestnike, ujela jih je pa narodna stranka. Veleposestniki podpirajo narodno stranko in tako ima zdaj narodna stranka v deželni zbor in v deželnemu odboru večino in sicer tako trdno, da klerikalna stranka proti njeni volji ne more izpostaviti niti plesnjivega krajcarja za svoje okraje.

Klerikalna stranka je pri splošnih volitvah v dež. zbor zmagala z zvijačo, z goljufijo in z obljubami. Obetala je volicem zlate gradove, vse je obljubila, kar je kdo zahteval, ali izpolnila ni nič. Narodna stranka skrbi za vse okraje in dovoljuje zanje kar je neobhodno potrebno, za želje in zahteve klerikalnih poslancev pa se ne meni. Klerikalci ne morejo v dež. zboru nič doseči iz svoje moči, in poskrbljeno je, da ne bodo mogli izpolniti nobene tistih obljub, s katerimi so preslepili svoje volilce. — Lastna korist velepa torej vipavsko-idrijskim vo-

lilcem, da si izbere poslanca, kateri ima možnost zastopati njih koristi in kateri se ne bo oklenil klerikalcev, ki so v manjšini in brez moči ter brez upliva.

Velava jim pa to tudi korist naroda. Klerikalcem je blagostanje narodovo zadnja skrb. Oni niso prijatelji ne omike, ne napredka in ne gospodarske samostojnosti kmeta, njim je samo na tem, da bi vladali, ves narod pa naj jim tlačani, imoviti in omikani ljudje pa nečejo duhovnikom biti brezpogojno pokorni, oni hočejo biti sami svoji gospodarji, taceh ljudi pa se klerikalci boje, kakor hudič križa, saj vedo, da se dajo prav najmanj omikani in najmanj imoviti ljudje, nalažje vladati.

Kdor izmed vipavskih in idrijskih volilcev je prijatelj omike, napredka in blagostanja vsega naroda, tisti naj glasuje pri volitvi, dne 16. novembra, za kandidata narodne stranke in naj se ne da na noben način premotiti, kajti klerikalizem je največji sovražnik narodov.

Politični pregled.

Politični položaj. Ob uri, ko izide ta list, je velika kriza morda že odločena. Kriza je dosegla svoj višek minoli teden, pri prvem branju provizorne nagodbe z Ogersko. Uspeh, katerega je združena opozicija dosegla pri tej priliki, je sicer le polovičarski uspeh, toda ta uspeh je dokaz, da ima opozicija moč in voljo, preprečiti pravočasno rešitev provizorne nagodbe. Položaj je s tem zadosti pojasnen. Proti obstrukciji ne moreta vlada in večina nič opraviti in s silo se nagodbeni provizorij absolutno ne da rešiti. Kaj naj stori vlada? Odprti sta samo dve poti: ali mora Badeni odstopiti, ali pa se mora poslužiti izrednih sredstev. V tem je javno mnenje jedino, ne ve se pa, katera eventualnost se zgodi. Za izredna trestva, za odpravo ustave oziroma parlamentarizma se vlada se ne more odločiti. Stvar je nevarna, na odstop pa Badeni tudi ne misli, ker ga vlada ne odpusti. Kaj

se zgodi je še povse nejasno. Cesar se je vrnil na Dunaj in se posvetuje s svojimi svetovalci. Za sedaj se poskusi dognati provizorno nagodbo, če pa Nemci preprečijo nje vzprejetje, moramo biti pripravljeni na velike in važne premembe.

Državni zbor. Vsled obstrukcije je bila večina primorana iskati izrednih sredstev, da dožene provizorno nagodbo. Sklenila je, da se v podnevnih sejah rešijo nujni predlogi, mej katerimi zavzemajo prvo mesto predlogi, naj se obtoži ministerstvo, za prvo branje nagodbenega provizorija pa je določila večerne seje. Dogovorila se je, da dožene prvo branje v jedni seji, a to se jej navzlic nadčloveškemu naporu ni posrečilo. Obstrukcija je to preprečila. Dotična seja je trajala nepretrgoma 25 ur, a dognati se ni mogla. Poslanec dr. Lecher sam je neprestano govoril celih 12 ur. Stal je na svojem

dobrodošel, mladi gospod. Vem, da Vas radovednost navdaja, da izveste par črtic iz mojega življenja.“

Incipiam.

„Rodil sem se v malem gališko-poljskem mestecu ob ruskej meji, kot prvorojeni sin. Moj pokojni oče bil je uradnik neke okrajne sodnije v vzhodni Poljski, rodem Slovenec, in sicer zibelka mu je tekla ravno tu-le, kjer jaz sedaj samotarim. Že v zorni mladosti me je oče poslal v vojaško šolo v Prago. Po kratkih letih vstopil sem kot poročnik nekega c. kr. dragonskega polka in služil več let zaporedoma v tedanji avstrijski Lombardiji, kjer sem se seznanil s hčerjo nekega tržaškega trgovca, bivajočega v Milanu. Emilija Villani — tako ji je bilo ime — postala mi je v kratkem času ideal, za kojim sem noč in dan strastno hrepenel; spoznal sem, da tudi ona se me je oklenila z vso deklško ljubeznijo. Nad leto dnij sem se takó izprehajal v najtoplejšem solncu ljubezni, katero mi je sijalo iz moje Emilije. Žalibog! po navadi

je vsaka ljubezen mladih ljudi črviva — in bila je i moja . . .“

Tu je starec prenehal; bolečine so mu govorjenje pretrgale. Čez malo časa jel je nadaljevati:

„Največji moj prijatelj bil je tedaj sedaj že davno umrli nadporočnik Brill. Njemu sem razkril vso svojo ljubezen ter hinavca celo seznanil z gospodično Villani. Ker sem čez nekaj časa opazil, da se me prijatelj vedno bolj izogiblja, in naposled sem ga celo zalotil na samotnem izprehodu z njo. Bilo mi je dovolj! Ker v onem času dvoboj ni bil nič nenavadnega, pozval sem tatu svoje sreče na dvoboj, kjer mi je pa on prizatejal se sabljo lahko rano v desno roko. Kmalu po tem je bil Brill prestavljen v neko spodnjeavstrijsko mesto in razumno, Emilija je šla tudi z njim. Ker mi ni bilo mnogo več mari življenja, mi je bilo všeč, da je igral moj polk l. 1848. važno ulogo v boju s sovražnimi Pijemontezi. Sovražna kroglja ni tudi meni prizanesla; težko sem bil

mestu in govoril stvarno in logična. Podpredsednika sta bila tako utrujena, da nista mogla nadalje izvrševati svojih opravil, vsled česar se je seja pretrgala. Nemci so ta neuspeh večine raztržili za veliko zmago, toda zmaga je bila samo polovičarska. Nadaljevanje razprave o pogodbenem provizoriju je bila določena na dan 4. novembra in desnica je sklenila, da je dožene, pa če bi seja zopet trajala 25 ur ali pa tudi 50 ur. Ni dvoma, da dobi bitko in da doseže prvo branje, na to pa — kakor rečeno; ni upati, da se provizorij pravočasno reši.

Predsedstvo poslanske zbornice. Minoli teden je predsednik poslanske zbornice, dr. Kathrein, pristaš nemške koliško-narodne stranke, presenetil vso zbornico. Nakrat je odstopil in takorekoč zbežal z Dunaja. Urok temu je, da ni bil zadovoljen s politiko grofa Badenija, niti hotel ustrezati zahtevam večine, zahtevajoče, naj predsedstvo postopa proti obstrukcionistom z vso odločnostjo. Kdo postane Kathreinov naslednik, še ni dognано. Večina bi rada imela, da prevzame predsedstvo kateri izmed članov nemške klerikalne stranke, zlasti bi rada videla na predsedniškem mestu energičnega dr. Ebenhocha, toda stranka se brani in vsled tega misli večina ponuditi predsedništvo slovenskemu poslancu dr. Ferjančiču. Volitev predsednika se bode vršila najbrž še ta teden ali pa prve dni prihodnjega tedna.

Legitimacijski odsek je že razdelil referate o protestiranih volitvah. Za nas je posebno važno to, da bodo naši poslanci poročali o izvolitvi treh laških primorskih poslancev, Bartolija, Mauronerja in Vezegnassija, kateri so bili izvoljeni le vsled sleparstev in nasilstev. Lahi so

v silnem strahu, da se izvolitev teh poštenjakov razveljavi.

Hrvatska. Tekom meseca novembra vršile se bodo v osmih okrajih dopolnilne volitve v hrvatski deželni zbor. Madjaroni so bili volitev opozicijskih poslancev v teh okrajih razveljavili, a da si zagotove zmago pri dopolnilnih volitvah, so pod pretvezo nemirov razglasili prav v teh okrajih preko sodbo ali „standrecht“. S takimi sredstvi in ko je jako mnogo volilcev v ječi, seveda ni težko zmagati.

Srbija. Novo ministerstvo je že sestavljeno. Predsednik mu je dr. Vladan Gjorgjević, velik prijatelj razkralja Milana. Splošno se sodi, da je to samo prehodno ministerstvo, katero se bode kmalu umaknilo liberalnemu ministerstvu, ki „uredi“ potem državo tako, da bo razkralj Milan imel proste roke in bo mogel brez ovir izprazniti državne blagajnice.

Italija in trozveza. Že dlje časa se govori, da se je Italija naveličala bremen, katere jej nalaga trozveza in da komaj čaka kdaj jej bo dana prilika, iznebiti se svojih zaveznikov in se zopet približati Franciji. Sedaj se je izkazalo, da je bil tudi jeden prvih italijanskih državljanov, general Robilant, bivši dolgoletni poslanik na Dunaji, odločen nasprotnik trozveze. V ugledni italijanski reviji je bilo te dni propriobčeno pismo, katero je general Robilant pisal v času, ko je bil minister vnanjih del, italijanskemu poslaniku v Berlinu in v katerem je naravnost priznal, da nalaga trozveza Italiji sicer žrtve, da pa jej nič ne koristi. To Robilantovo priznanje je po vsi Evropi obudilo nepopisno senzacijo.

Dopisi.

Z Viča, meseca septembra. Ni sicer posebnega pomena shod, katerega je pri nas sklicalo dne 9. sept. slov. kat. del. društvo iz Ljubljane v gostilniške prostore

g. Janka Travnja, podučen je pa bil v marsikaterem oziru. Naš kmet je spoznal v osebi govornika — kmet je tudi delavec! — svojega poslanca in svojega — neprijatelja!

ranjen v levo nogo. — Zdravniška pomoč mi je pripomogla, da sem čez par mesecev jel polagoma hoditi. Ker nisem bil več za vojaško službo, odločila mi je tedanja vlada primerno pokojnino in me iz službe odpustila.

Od tedaj sem bil popolnoma mrtev za svet. Sklenil sem za vselej se umakniti javnemu življenju. Poiskal sem Prelesje; na licu mesta, kjer je nekdanja stala koča mojega očeta, zgradil sem si malo hišico in tu samotarim že — nad štirideset let. Z domačini občujem malo ali nič, radi tega sem jim zopern in ugibljejo vsakojake reči o meni.

Ona — Emilija — koja mi je tako nezvesta postala, bila je naposled največja reva na svetu. Brill, vajen razkošnosti, zapodil jo je, ko se je je naveličal, in vrgel jo od sebe, kakor „ovenelo cvetlico“.

Naključje je hotelo, da si je tudi ona izvolila prihodnje bivališče v Prelesju. Nevedoč, da tukaj naleti na me, nastanila se je v vasi pri nekeji svoji sorodnici. Ona je naposled zblaznela, in kot tako jo je smrt zgrudila v zgodnji grob . . .“

Tu je starec končal. Bolečine so ga navdale tako, da sva ga s pomočjo njegove strežajke, postarne ženice, spravila v posteljo. — Ko sem se poslovil od njega, stisnil mi je roko, rekoč: „Moje ure so štete; ostanite zdravi, mladi gospod in ohranite v spominu puščavnika iz Laza!“

II.

Mrtvaški zvon je zapel pri samotni cerkvici svete Uršule, ter svoje žalostne melodije razlival daleč na okoli raz hrib v dolino. V Prelesju, malej vasi gorskega zakotja, zvedavo je stikalo mlado in staro, ugibajoč, kedo neki je „zatisnil oči“, kajti v mali predleskeji vasi je bilo tako zvonjenje nekaj nenavadnega, ne vsakdanjega. Ugibalo se je, kedo je bil v okolici bolan in kdo bi bil umrl? —

„Aha, oni odurni in stari gospod iz Laza je umrl“, pripovedovala je Caprinova Polona, jezična in sključena beračica, katera je znala v dveh farah za novice in bila ob jednom poznata opravljivka.

„Shod (doslovno po poročilu „Slovenca“ in „Slov. Lista“) je bil zelo dobro obiskan, tako, da ni nihče kaj takega pričakoval.“ — Precej nas je res došlo, kakor kmetov tako delavcev — še več pa žensk in nedoletnih otrok! Radi zadnjih bi svetovali, da naj prireditelji vedno skrbе, da se isti ne dopuščajo k shodom, kakor se je to pri nas godilo. Prvi govornik g. dr. Krek je poročal o dogodkih v državnem zboru, hvalil sebe, vse druge poslance pa grajal! Prisostvujočim se je že naravnost smešno zdelo govornikovo besedičenje in vpraševali so se, kaj pa je storil že v državnem zboru tolikanj slovit dr. Krek?! Mej drugim rekel je dr. Krek: „Državne poslance (po poročilu „Slovenca“ in „Slov. Lista“) bi morali volilci izkoriščati, (v „Slov. Listu“ „izkoriščevati“), zahtevati od njih, da spolnjujejo poslanske dolžnosti (v „Slov. Listu“ „dolžnosti poslanske“). — Državne poslance naj volilci izkoriščamo?! Istina! Istina pa tudi to: čem manj hodijo taki poslanci mej kmete, ki tako spolnjujejo svoje dolžnosti kot g. dr. Krek, tem bolje za nas! Bolje! Beseda na pravem mestu! Koliko haska, koliko koristi imamo kmetje od dr. Krekovih govorov? Nikakih — temveč še celo škodo!! — Pred časom, pred par leti je dobil kmet v naši vasi še delavca za šestdeset novčičev in hrano na dan. Pojdi ga pa sedaj iskat — ne dobiš ga izpod dveh kron ali goldinarja in brane in še izvrstne, če storiš ne vem kaj in to posebno ob košnji. No, in še s tem težko! Delavci smo zatirani! ti se poreče. Res, da je delavski stan zatiran, toda: kje?! Delavci v rudnikih, pri železnicah in drugih takih poljetjih trpe res grozno in tem se mora pomoči, toda drugje se vse le preveč vpije! Seveda govorim jaz z ozirom na svoj kraj. Drugod je morda drugače... Včasih, še predlanskim, sem dal dekli še 45 gld. na leto in popolno obleko — lani in letos pa že 70 gld. ali 140 kron, dva robca (velikega in malega), jedno krilo ter dvoje čevljev. Hlapcu sem dajal še lani po 5 gld. 50 — sedaj mu dajem po 7 gld. Pastirja sem plačeval s 24 gld. in s 26 gld., sedaj ga pa jedva dobiš izpod 32 gld. Kaj je vzrok temu?! Brez-

dvomno tudi nekoliko taki shodi, kjer se zabavlja na vse mogoče načine proti delodajalcem, a ne razloči proti katerim! Kmet je tudi delodajalec — in tako si misli — Bog ve vse kaj hlapec, delavec-poslušalec o svojem gospodarju! Iz tega izvira nepokorščina, pomankanje delavcev. Pomankanje delavcev! Vse tišči (z ozirom na naš kraj), bodi ženskega ali moškega spola v tovarne, kjer je baje boljši zaslužek, več brezdelja — no, sploh vse dobro! Ti kmet pa vzdihuj pod težkim bremenom svojim, ti pa le garaj, se te bo že Bog usmilil in te rešil vsega hudega! — „Več pojem sedaj belega kruha v enem mesecu, kot sem ga pri vas v vseh petih letih. Rajše grem takoj „fehtat“, kot pa „kmeta delat“. Tako se je izrazil proti mojemu sinu moj nek danji hlapec. Precej imam še sedaj le na jezku, toda ne bom toživec — ne bojte se! — o britkostih svojih, o britkostih svojih sotrpinov — kmetov! Ne zdi se mi moško, pa tudi varno ne! G. urednik! Gotov vem, da padejo vsi klerikalni strijci in „Slovenec“ in „Glasnik“ na mojo kmetiško osebo in na Vaš cenjeni list — psovali nas bodo kot sovražnike delavstva, kot kapitaliste, da, kot brezverce, ljudi brez srca in duše. Toda store naj, kar hote: resnice pa le s vsemi svojimi fanatičnimi izbruhi ne bodo zatajili! — „Kmet je delavec“, je dejal v četrtek pri nas dr. Krek. Res, delavec je, delavec vseh delavcev! Zatiran, teptan povsod, kjerkoli se pokaže. Govori se pač toliko, toliko piše o kmetijskih razmerah, da bi se pa kdo spravil z resno voljo na to preporno, kočljivo vprašanje — tega pa ne! Naši zastopniki, naši poslanci kmetijskih občin, kje ste, kje? Ste li res (doslovno po besedah dr. Kreka) samo zato, da hodite dremat v zbornico, pušit po parlamentnih hodnikih sladkovonjive smodke in jemati mastne dijete? Naše vprašanje, kmečko vprašanje, je pereče; zato se ga vse tako ogiba, kot bi bilo strupeno! G. urednik! morebiti mi bo kdo očital, da to moje pisanje ni na pravem mestu, da dr. Krek ni kmečki poslanec, temveč poslanec delavstva. In temu odgovorite: „Kmet je tudi delavec! Zanj je treba tudi kaj storiti. Ona dosedaj na

„Kedo, praviš, je umrl“ — oglasi se vprašujoč sosed Oplaznik — „oni dobri gospod iz Laza?“

„Da, oni, če ti pravim; a kaj ga nazivlja dobrega gospoda, hudir ga podušil“, hiti opravljati Polona.

„Saj ti ni nič slabega prizadejal, Polona, da govoriš slabo o umrlem gospodu, kar se tudi ne spodobi“, jo svari sosed Sodar.

„Kaj mi ni slabega prizadejal, pravite? — Lansko letos sem se napotila na Laza, prav lepo sem ga prosila naj mi da ubogajme par grošev za „šnops“. Ali dasi je dobro videl, kako ljubim to pijačo, menite, da mi je kaj dal? — Dejal je: „Polona, ako si lačna kruha, ti dam, kolikor Te volja — a za žganje nimam denarja!“ — In ker nisem odjenjala, me je naposled po hlapcu dal odgeati“.

„Imel je prav, da te je nadležnico odgnal“, dostavi kovač Muhar, „sicer vsekako „čuden“ gospod bil je ranjki, za-se je živel, kakor kak puščavnik.“

Ali nekaj je veselilo tega puščavnika in to je bila fizika. Marsikateri poskus iz nje priredil si je v zabavo in nevedno ljudstvo imelo ga je zato za čudodelnika in „copernika“ in se ga zato tudi ogibalo. Nekaterniki so kar naravnost izpovedali, da ni „naše vere“ ali vsaj pravi kristijan ne“.

O pogrebnem sprevodu zbralo se je le malo število beračev in par kmetov iz Prelesja, kateri so pokojnika spremili do groba. — Stari Luka Rebernik, kateri je že marsikateremu na vaškem pokopališču grob izkopal, trdil je, da je pred dvajsetimi leti ravno tu, kjer je sedaj skopal grob za umrlega puščavnika, iz Laza zagrebel neko umrlo gospo Villani. — Ni bilo prisojeno puščavniku iz Laza, nekdanjemu dragonskemu lajtnantu, združiti se v življenju s tvojo ljubljeno Emilijo, šele smrt ju je združila in zagrebla oba v jeden grob.

starost še nima nobene penzije, nobenih odlikovanj, če še tako marno, bodisi 50 let, odlikuje zemljo svojo... On je samo steber države, on je samo lesen „štok“, kamor se vse zaletuje... On daje davek v denarju, davek v krvi — pri tem pa ni nikdar na varnem! Vedno se boji, da mu istega, kar je z velikim trdom vsadil, obdeloval — ne pobije toča in ne poje škodljivi mrčes. Pri nas bo letos vsa repa za nič; repno perje je od gosenic kar obleženo, tako, da ni več zeleno, temveč — rjavo-sivkasto! Krompir gnije, rž tako ni bila nič prida, kar je bilo pšenice in kar bo fižola — to jedino bo letos kaj vredno. — Kmet je spoznal v osebi dr. Kreka svojega neprijatelja! Da! Veliko nas je namreč prišlo na shod zgolj le s tem namenom, da čujemo kaj — o sebi! G. dr. Krek pa ni v vsem svojem govoru o kmetu drugę povedal, kakor to, da se je za nas dosedaj še bore malo (nič!) storilo, upa sicer, da pa se bo dobila po dolgem, težkem moledovanju tudi za nas kaka mrvica! Mrvice so za nas, za steber države! — Še nekaj! Primerjajočem o tem dr. Krekovem shodu poročila „Slovenca“ z dnem 11. septembra in „Slov. Lista“ z dnem 11. septembra mi se je čuden sum izbudil. Uredništva teh dveh listov morata biti namreč v neki zvezi! Dopis v „Slovencu“, kjer se nam — s svinčnikom! — piše iz Viča, soglašā na nekterih mestih s „Shodom na Viču“ v „Slov. Listu“. Za danes naj bo dovolj, pa še drugi pot več; to pa naj si kmetje zapomnijo: dr. Krek je največji hujskač proti kmetskima posestnikom. Varujte se ga povsod. G.

Od Sv. Marjete, meseca oktobra. Tudi iz našega kraja Vam moramo nekaj sporočiti. Tukaj v naši župniji Sv. Marjete poleg Rimskih Toplic trdi župnik Janžek, da je vaš časnik „Rodoljub“ zapeljiv in da je ferdaman vsakter, kdo ga bere. Gospod župnik ob nedeljah najraje psuje. Gospodarjem očita, da na vsak semenj hodijo, v cerkev pa ne. Zdaj pa pomislite, ljudje božji, kje bode pa kmet dobil denar, če ne za živimo, če jo proda? Da, župnik lahko dobi denarja n. pr. za pogrebe, za sv. maše in sploh za vsak cčenaš, ki ga na leci zmoli, dobi 10 kr., ubegi kmet mora se pa dolgo truditi poprej, predno 10 kr. skupaj spravi. A včasih še taka poje, da še za sol krajcarjev ni; župnik pa dan na dan v gostilni „Hotel Post“ na kvarte igra, kar pa seveda ni greh. Dalje daje župnik vsakemu človeku pri-

imke. Ko bi župnik malo bolje nase gledal in na svoje umazane dekletke, da bi ne opravljale vseh ljudij, ki po cesti mimo farovža gredo, bi bilo boljše za njega in bi več spoštovanja imel, tako pa toži, da zdaj premalo spoštujejo duhovnike. Kdo je pa kriv tega, kakor sami go-spodje? Naj pa živijo po svojej častiti službi, ne pa kakor včasih tobakarji, ko so tobak s Hrvaškega nosili.

Iz Brežic, meseca oktobra. „Če hočeš piti domače zlahtno vino, — Poznaš Bizeljščino? — Kje vino je čez štajersko starino, — Ki bi tak zdravo b'lo?“ Zares, resnične besede iz stare pesmi M. Ahacelj-na. Še bolj pa so se te besede potrdile, ko smo razstavo grozdja na Bizeljskem 19., 20. in 21. septembra pregledovali, katera se je prav dobro obnesla, da moremo popolnoma trditi: razstava je bila zares krasna! Že zunaj je bilo vse prav okusno in lepo okinčano; ko smo pa v poslopje stopili, se je mogel vsak začuditi nad krasno in umetno dekoracijo, katera je bila narejena. Ne samo izbe, ampak tudi vhodi, stopnice, vse stene in vsi prostori so bili krasno in umetno ozaljšani. Še bolj pa se je moglo oko začuditi, ko smo stopili v izbe in zagledali zdravo, zrelo in prelepo grozdje, pri katerem so bile vse vrste zastopane, posebno pa plavec, šipon (Mosler), moravna (Portugieser), r. rožica (Cirfandler), rilček (Riesling), žlabnina (Gutedel), muškatelec, rolandec, kavčina (Kölner) itd. Posebno lepo je bilo tudi namizno grozdje raznih vrst. Štiri velike izbe so bile polne prelepega grozdja, belega in črnega, okusno sestavljenega, da se oko nagledati ni moglo ter se je bilo tudi težko od njega ločiti. Grozdja je bilo iz Bizeljskega, Pišec in Sromelj, ker je bila sploh razstava za brežki okraj, in ker se vino iz teh krajev pod imenom Bizeljščina prodaje. Zraven razstave je bila tudi poskušalnica, kjer se je prav dobro domače vino, in sicer iz novih vinogradov na ameriški podlagi poskušalo. Posebno se je odlikoval traminec, silvaner, rilček, burgundec in muškatelec, pri katerem so bili gostje tudi prav dobre volje. Obiskali so razstavo iz brežkega, sevniškega, kozjanskega in šmarskega okraja, pa tudi iz daljnih krajev, kakor iz Savinske doline, iz Celja, Ljubljane, Maribora, Ptuja, Zagreba, še celo iz Gradca so bili gosti. Poskušavši ta vina, sem se spomnil zopet na pesem Ahaceljna, ki pravi: „Ne vogersko, hrvaško, laško vino, — Francosko, špansko ne; — „Ni zdravšega črez štajersko starino, — Za piti gladko je“.

Slovenske in slovanske vesti.

(Dopolnilna deželnozborska volitev v vipavsko-idrijskem okraju.) Volitve volilnih mož so se že začele in narodna napredna stranka zmaguje tako, da je najboljše upanje na sijajen uspeh. V Vipavi so bili voljeni napredni narodni možje s 54 proti 25 glasom, v Podkrajju je zmagala sijajno, dasiravno so hodili agitatorji celo iz sosednih občin agitirati za klerikalno stranko. Istotako je zmagala narodna napredna stranka v občinah Slap, Lože, Št. Vid, Planina, Ustje, Erzelj in

Goče itd. in tudi na Colu dobila jednega volilnega moža. Tudi v idrijskem okraju stoji vse dobro in vse kaže, da zmaga 16. t. m. kandidat narodne napredne stranke.

(Ljudski shod v Vipavi.) V nedeljo, 31. oktobra vršil se je v Vipavi ljudski shod, kateri je iztekel tako velečastno, da je vsakemu, kdor je videl ta dan zavedno in omikano vipavsko ljudstvo, srce veselja utripalo. Narodna stranka je poslala na shod svojega zastopnika dr. Tavčarja, kateri je bil jako slovesno vsprejet. Št. Vid,

Podraga in Vipava so bile v zastavah in postavljeni so bili slavoloki. Povsod so pri prihodu grmeli topiči. V Št. Vidu je občinski zastop z županom pričakoval dr. Tavčarja in ga po g. Filipu Vrtovcu pozdravil. V Vipavi so vrli Ložani z zastavo čakali goste, pri vходу v trg pa je pričakoval župan g. Hrovatin z občinskim zastopom in čitalničnim odborom z zastavo goste ter jih presrečno pozdravil. Shod se je vršil na pristavi grofa Lanthierija. Predsedoval mu je graščak g. Karol Mayer, a udeležilo se ga je nad 1000 oseb. O programu narodne stranke je govoril g. dr. Tavčar, o dolžnostih in nalogah prihodnjega poslanca pa g. Ivan Božič. Udeležniki shoda so viharo pritrjevali obema govornikoma. Vladalo je najlepše navdušenje, kateremu so dali udeležniki zvečer mej koncertom v krepkih napitnicah duška. Tako ljudstvo, kakor je vipavsko, se najde malokje na Slovenskem!

(† Anton Navratil.) Nekdanji dež. poslanec Anton Navratil, zasebnik v Metliki, odločen in neustrašen rodoljub, umrl je 21. m. m. v Tešanjju v Bosni, kjer se je mudil pri netjaku, okrajnem predstojniku Mrku Navratilu. Pokojnik je dosegel 65 let. Umrl je vsled srčne kapi.

(Obrtna nadaljevalna šola v Ljubljani.) katera je združena z višjo realko, je — pod policijskim nadzorstvom in to vsled prošnje vodstva samega. Nemški profesorji ne morejo mej dijaki vzdrževati reda, največ ker se z njimi ne morejo porazumeti in radi tega so poklicali na pomoč policijo. Zdaj imajo mej poukom vedno policaja pri roki.

(Südmarkovska pevska združitev.) V soboto in nedeljo se je vršila v Ljubljani ustanovna slavnost društva „Südmärkischer Sängerbund“. Društvo samo na sebi je provokacija slovenskega prebivalstva, ker že njega ime kaže, da reklamuje slovenske pokrajine za nemško državo. Ljubljansko prebivalstvo je bilo radi priredbe te slavnosti jako razburjeno vendar ni bilo izgredivo.

(Boj za šolo.) Z Viča se nam piše: Žalostne razmere vladajo v naši občini, od kar so bile zadnje občinske volitve, prepri, sovraštvo, med starimi kakor med mladimi je sedaj v naši občini na dnevnem redu. Gre se namreč za to, kje se bode šola zidala; vsak pred svojim pragom bi jo najraje imel. Potrebni smo res pri nas šole, ker je Vič-Glinca velika občina in je mnogo mladine, ali tudi nekateri starejši možje so prav potrebni, da bi jih še pošiljali v šolo. Najprej bi svetoval gosp. A. Ažmanu, da bi se šel še nekoliko učiti v šolo olike, in tudi nekoliko fizike, ta mož postal je v zadnjem času tak fizik, da je preštudiral, da na Glincah ni za šolo, ker je pre slab zrak in da ni dobre vode, jako ga jezi, ker je zopet potrjeno, da se mora šola na Glincah zidati. Gospod Ažman, vprašamo Vas pa, 1.) koliko beračev je vendar na Glincah, za katere bi vi kedaj kak krajcar darovali, 2.) kje je več bogatašev, na Glincah ali na Viču. Svetujem Vam pa gospod Ažman, da se boste nadalje lepše obnašali v gostilnah in da ne boste pošteni glinških mož napadali z berači, kajti tudi Vi niste tak bogatin,

saj morate tudi vi iti s trebuhom za kruhom, ako se hočete preživeti. V prihodnje še kaj več!

(Slovenske dopisnice s sliko.) V kratkem se izdado dopisnice, ki bodo imele na čelu glavo F. Prešerna, sliko Prešernove rojstne hiše. Gospa Skrinjarjeva v Trstu je izdala dopisnice s sliko Iv. Nabergoja, Miramara, Kontovelja in cerkve sv. Justa.

(Goriškim nadškofom) je po zahtevi tržaških listov že določen poreško puljski škof Flapp, naslednik Flappov pa postane neki prošt Jordan.

(Jubilej hrvatskega narodnega jezika.) Dne 20. oktobra je bilo petdeset let, odkar je hrvatski jezik postal uradni jezik na Hrvatskem. Časopisje hrvatsko se je dostojno spominjalo tega dne in na primeren način pojasnjevalo pomen te petdesetletnice v kulturnem in v političnem oziru.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu oktobru 1897 je 100 strank vložilo 20844 gld 19 kr., 68 strank vzdignilo 10.609 gld. 2 kr. 17 strankam se je izplačalo posojil 12.010 gld., stanje vlog 308.786 gld. 85 kr., denarni prdmet v tem mesecu 77.624 gld. 79 kr. Kakor nam ti mesečni zaključki dokazujejo, priznati se mora, da ta važni denarni zavod, važen ne samo za naš okraj, nega tudi za naše sosedne okraje — jako dobro napreduje. — Komaj je preteklo jedno leto, kar je ustanovljen, sijajno se nam prikazuje, kako zaupanje si je ta zavod na našem gorenjskem polju pridobil, kajti v tej kratki dobi naraslo je stanje hranilnih vlog na 308.786 gld. 85 kr. od katerih je 217.213 gld. izposojenih na zemljišča, drugih pa naloženih na vrednostnih papirjih, menicah itd. Od dneva do dneva zaveda se naše ljudstvo koristi tega zavoda. Našim obrtnikom in kmetovalcem je veliko pomaganega s tem, da ta zavod izposoji posojila proti odplačilu v malih obrokih, in sicer na poljubne dobe, tako da dolžnik, ako plačuje leto za letom od svojega dolga 6% na obresti in posojilo, uniči svoj dolg v 36 letih, 7% v 25 letih, 8% v 19½ letih, 9% v 15 letih. Pomislimo pa nasprotno, da dolžnik, kateri plačuje leto za letom 5%, ali tudi višje obresti same, ne uniči s tem svojega dolga ter plača že v 36 letih od 100 gld. dolga 180 gld. samih obresti, ostane pa še vedno 100 gld. na dolgu, da pa plača pri našem zavodu v tej dobi le 201 gld. 45 kr. na obrestih in kapitala, in s tem uniči tudi svoj dolg. Da to korist in dobroto ljudstvo popolnoma razume, dokazuje nam tudi svota od izplačanih posojil, katera je v tej kratki dobi zgoraj omenjeno visokost dosegla. Dne 1. januarja 1898 stopi zakon z dne 26. oktobra 1896 o neposrednih osebnih davkih v pravno moč. Vsled tega zakona plačati bode od vseh obresti, katere se h kapitalu pripišejo — precejšna svota davka, tako, da bi vlagatelj, ko bi se jim ta davek zaračunal, od vsacih 4 gld. obresti dobivali 10 kr. manj. Ravnateljstvo tega denarnega zavoda pa je sklenilo, da bode ta davek tukajšnja mestna hranilnica sama plačala, tako da vlagatelj, kateri imajo pri tukajšnji mestni hranilnici denar naložen, ne bodo vsled tega davka niti za najmanjšo svotico prizadeti. S tem poka-

žemo že sedaj v tem kratkem času, da hočemo svojim vlagateljem in našemu ljudstvu, kar nam možno dobrega storiti in pripomoči in pokazali v bodoče še na druge načina, kar je sploh namen tega denarnega zavoda, kajti s tem zaupanjem ki ga nam ljudstvo pripoznava, izkazuje se dober uspeh tega zavoda in dober vpliv za napredek v narodnem gospodarstvu v naši slovenski domovini, ter želei je, da bi se vedno držali gesla: Svoji k svojim.

(Pozor slovenski kmetje!) V Vidmu na Laškem živeči agent Silvo Nardini razpošilja po vsem Kranjskem tiskovine, v katerih obeta zlate gradove vsem tistim, ki se izselijo v Brazilijo. Ta človek je slepar, kateri vara ljudi, da jih proda v sužnjost. Gorje tistim, kateri se dajo zapeljati. Čaka jih grozna beda in strašno trpljenje.

(V Ameriko se ne izseljujte!) Slovensko časopisje, ki gotovo goji odkr tosrčno zanimanje za blagor svojega občinstva, prizadeva si vselej in povsod zljajšavati mu gorje, a tudi podajati vsa mogoča sredstva in navodila v obrambo vsakoršne škode, opozarjalo je in svarilo na podlagi prežalostnih podatkov iz življenja nesrečnih izseljencev, neštevilnokrat pred izseljevanjem v Ameriko. A naše dobro ljudstvo je vedno še prelahko-

verno. Ne more si tolmačiti, da more biti le dobičarska izmišljotina, kar mu razni agentje in jednaki v-ternjaki govorijo o plodonosnih razmerah v Ameriki. Ako se tu in tam kakemu izseljencu res posreči, si gmotno opomoči — kar pa gotovo ni niti jeden mej stotimi — vara jih le to naključje, ne premisle, da drugih 99 navadno žalostno na duhu in telesu propade. Da se vsi ne vrnejo, krivo je, da jim manjka k temu denarja, ali pa se tudi sramujejo, pokazati se uničeni ter praznih rok mej svoje brate. Posebno sedaj so se razmere, po poročilih ameriškanskih vlad samih, za delavce zelo shujšale. Več rudnikov je vstavljenih, kar je provzročilo, da tudi vsaka druga obrt močno propada in slabi. Ogromno število delavcev in celih rodov in je pri zdravih rokah in dobri volji za delati, brez kruha in to večinoma avstrijsko-ogerski izseljenci. Celo oni, ki so se v prejšnji dobi izselili, za časa, ko je bilo dovolj zaslužka, iščejo sedaj zaman službe, dasi so krajevnim razmeram in jeziku privajeni, kaj še le počno novo izseljenci! Ravno pretečeno leto izselilo se je iz našega cesarstva ogromno število — nad 80 tisoč. Kaj bo ž njimi, ako se jih vlada ne usmili in jim podeli — miloščino, kar pa je tudi dvomljivo, ker tujec ostane tujec. „Ljubo doma, kdor ga ima!“

Razne vesti.

(Vsled strahu je umrl) te dni petletni Jos. Bevčič iz Jasna. Neki fantič nahujskal je nanj velicega psa. Bevčič se je psa tako ustrašil, da se je zgrudil na tla in obležal mrtev.

(Samomori.) V Krškem se je na Avsčevem kegljišču ustrelil sedlar Pongrac. V Kranjski gori se je 70letni Jože Urlah vrgel pod vlak, kateri mu je strl glavo. V Celji se je ustrelil domobranec Schlumpf.

(Umor na ulici.) V Gorici je delavec Pavlin na ulici ustrelil mesarja Spangerota in potem pobegnil.

(Surovest.) Celjska dež. bolnica ima p seben voz, da vozi mrljce iz bolnišnice na pokopališče. Temu vozu se priprejajo navadni gnojni vozovi.

(Na smrt obsojen.) V Belovaru na Hrvatskem je bil obsojen na smrt 22letni kmet Martin Poljak. Poljak je imel ljubavne razmere z nekim dekletom Ružico Nebojšič, ki pa mu je postala nezvesta. Dne 18. julija t. l. je našel Poljak svojo nezvesto ljubico v ljubimkovanju z njegovim tekmečem Gjuro Jakopčičem. Ta prizor je toli razburil Poljaka, da je zgrabil kolec in je neusmiljeno pretepel svojo ljubico. Za to ga je ljubica tožila na okrajnem sodišču v Koprivnici. Poljak je prosil, da bi deklo umaknilo tožbo. A ker tega ni hotela, jej je pis-meno grozil s smrtjo. To pismo je predložila sodišču in Poljak bi imel biti zaprt. Ko je toženec zvedel o tem, počakal je dekleta z samokresom in jo ustrelil v glavo. Morilec je tudi priznal zločin in sodišče ga je obsodilo na smrt.

(„Društvo proti prosjačenju“) ustanove baje prihodnji mesec v Zagrebu. To društvo bode skrbelo, da dobe reveži redne podpore, a potem ne bodo smeli več beračiti. Tudi pri nas bi bila kaj umestna ustanovitev takega društva; saj je zlasti ob nedeljah in praznikih na vseh potih in po vseh gostilnah neštevilno beračev, ka-

teri razkazujejo svoje hibe, odurne rane i. dr., kar človeka prav nemilo drne. Tudi ni moči vedeti, kdo je res potreben in kdo le iz lenobe in skoposti berači. Potipirati uboge je sicer naša dolžnost, toda marsikdo greši na račun ljudomilosti.

(Poživljen sin.) Josip Hein iz Lamberga na Gore-njem Avstrijskem je l. 1887. zažgal neko gostilno in dve drugi hiši. Za ta svoj čin je dobil 10 let ječe. Kazen je dostal 25. septembra. Povraail se je k svoji 76letni materi, ki ga je vsprejela, kakor jej je velevala materinska ljubezen. Da ne bi bila storila tega! Bog ve iz kakega uzroka jo je dne 16. m. m. zadušil poživljeni sin. Del jej je vrv okolu vratu. Ko so ga zaprli, priznal je z groznim cinizmom, da je umoril svojo lastno mater.

(Neverjetno pa vender mogoče.) Smešnica v „Dom-mačem Prijatelju“ (priloga „Mira“), kako je neki kmet kuro zaklal, ki je pridno nesla radi tega, da bi 100 jajec na jedenkrat dobil, ne še le vsaki dan vsako posebej, je pač „bela vrana“. Ta kmet je bil gotovo v deveti deželi doma, na Slovenskem (stavim glavo) ga ni tako „zabitega“. Slišal sem „na Kožahiji“ nekaj nasprotnega o nekem „mestnem uradniku“, ki je jako rad jajca jedel. Njegova kuharica je bila večkrat v zadregi, kje jih dobiti. V tako sitnost je bila zapletena tudi nekega zim-skega dne, ko je bilo v shrambi le še jedno jajce, v času, ko je trda za jajca, a „gospod“ jih mora imeti, vzemi jih, kjer hočeš. Tudi na trgu jih ni bilo danes nič na prodaj. „Šentana sitnost“, je godrnjala konečno nevoljna, „kje jih naj dobim!“ — „Kaj?“ je radovedno vprašala sključena ženica, čepé pri raztrgani košari, ženica ki je skrivaj več beračila, kakor pa prodajala, „kaj?“ — „Jajca. Naši jih hočejo vsaki dan imeti. Pa jih ni vselej dobiti. Se jih nikoli ne preobjejo,“ kupčevalka netaktno klepeče. — „Ali bi radi imeli, da bi jih vaši več ne

jedli? — „Ničesar rajši.“ — „To lahko jaz naredim.“ — Obe smukneta v stranski kotiček na pomenek. Kuharica obljubi ženci spodobno nagrado, jo pelje do stanovanja, da ji tudi na zahtevanje jedno jajce, katero je še gl štala in pove, kdaj pride uradnik domu. — Ženica se vsede na prag, postavi košaro tik sebe in čaka, da pride gospod. — „S praga strani! Kaj čakate tukaj?“ je bila uradnikova beseda, ko je hitel k južini. — „Kê-kê, kê... kmalo.“ — „Nimam časa čakati.“ Z nevoljo potisne došli nadležnico na stran in prestopi — „Saj se ognem. Nisem mogla, ker ravno sem jajce nesla,“ rekši vstane ženska in pravo kurje jajce se izvali izpod nje. — „Kaj, take babe jajca nesejo? — Fej!“ — In cd tiste minute ni dotičnik več jajčatega jedila pokusil. — Ta je prav tako pametna, kakor tista v „Miru“. — L. Štorman.

(Potres na Češkem.) V severozahodnem kotu Češke so imeli v ponedeljek, 25. minulega meseca ob 3., ob 5. in ob 3/4. uro zjutraj več potresnih sunkov, ki so prouzročili sicer mnogo strahu, a ne veliko škode. Potres se je ponovil ob 8 uri 45 minut zvečer ter je bil najmočnejši. Vse je bežalo. Vso noč so se ponavljali sunki in tudi v torek se je še zemlja zibala.

(Tri ženske so se zadušile) pri L škovicu, v bližini florentinskega rova, kjer so pobirale ostanke premoga. Udril se je namreč velik kos zemlje in ž njo so se udrle tudi ženske. Odkopali so že velikansko zemlje, a sedaj še niso prišli do mrtvecev.

(Nesreča v cerkvi.) V vasi Konolov v okraju Koclov se je začel nedavno pri popoludanski službi božji v cerkvi klic: „Ogenj!“ Nastala je tolika gneča, ker so hoteli vsi na prosto, da je bilo 45 ljudij zadušenih in 80 pohabljenih.

(24.000 goldinarjev strgal.) Iz Debrecina se poroča sledeče: Odvetnik Albert Herzanyi se je preselil v novo stanovanje, a svoje vrednostne papirje je pazabl v neki stari omari v prejšnjem stanovanju. Na dan neke poroke je pustila v hiši stanujoča Schwarz svojega devetletnega sina ter še dva druga dečka v bivši odvetnikovi sobi. Otroci so našli v omari zapečateni zavitek, v katerem so bili Herzanyjevi vrednostni papirji; igraje so jih strgali, ter jih nekaj celo na cesto vrgli, katere so našli potem orožniki. Škode je 24.000 gld. Ker je Herzanya baš takrat ostavila tudi soproga, je reveš skoro zblaznel.

(Pet grških duhovnikov, obsojenih na smrt) je turški sultan pomilostil. Obsojeni so bili radi veleizdajstva a presedeti jim bo sedaj le 15letno kazen v ječi. Deset drugih grških duhovnikov pa, ki so se z orožjem borili proti Turkom, je obsojeno na 20letno prisilno delo.

(Strašen morilec.) Bivši seržant Bacher je umoril tekom treh let, kolikor je doslej dognano, 19 ljudij, večinoma žensk. Bacher je imel pravo morilsko bolezen. Ker ga ni hotela radi telesne grdobe nobena ženska, maščeval se je nad svetom s tem, da je umoril, kogar je le mogel.

(Lepota ali slava?) Neki londonski žurnalst se je dolgo bavil z vprašanjem, česa si ženske bolj žele: lepote ali slave. Obiskal je štiri najbolj znane in najslavnejše angleške pisateljice, katerih pa nobena ni bila niti malo lepa ter jim je stavil vprašanje, li cenijo lepoto bolj nego slavo ali narobe. In vse štiri so si želele — lepote, češ, lepa žena privabi z jednim samim pogledom ves svet k svojim novam.

(Štrajk radi poljuba.) V nekem kraju v Pensylvaniji je bil te dni neki Nemec Kissinger odpuščen iz službe v ondotni tvornici, ker je — tako se vsaj zatrjuje — poljubil neko delavko mej delom. Vsled tega so zapustili vsi delavci in vse delavke tovarno, ki stoji sedaj prazna.

(Kakor ti meni, tako jaz tebi!) V neki bruseljski banki, katere ravnatelj je bil Francoz, so službovali trije Nemci. Nekega dne so prišli Nemci v fraku in s cilindrom v urad. Ravnatelj se je temu začudil; vprašal je uradnike, kaj li to pomenja. „Danes se spominjamo srečnega dne pri — Sedanu“ (kjer so Nemci pobili Francoze), so mu odgovorili predzn. Nemci. Ravnatelj se je temu žaljivemu odgovoru nasmehnil ter molčal. Nekaj dni pozneje pa je poklical vse tri Nemce k sebi in dejal: „Vsakemu svoje; zadnjič ste vi praznovali dan pri Sedanu, danes pa obhajam jaz bitko pri Jeni in spominjajoč se slavnega Napoleona vam ključem: hodite!“ In zapodil jih je iz službe.

(Vedno maskiran) hodi baje ameriški rod Indijancev, stanujoč v gorah Wyominga. Ti ljudje — mladi in stari — imajo na obrazu vedno krinke.

(Nesreča na železnici.) Ekspresni vlak, ki vozi mej Novim Jorkom in Bufalom, je planil s tiru v reko Hudson. Stroj in 7 voz je padlo v valove, 28 ljudij je utonilo in le nekaj so jih rešili.

(Sredstva, da se Francoska zopet obljudi.) Kakor znano, na Francoskem ljudstvo izmira, ker zlasti v višjih krogih stariši sami določajo število svojih otrok. Ker se je pa to samovoljno določanje tudi mej navadnim ljudstvom razširilo, ubijal si je predsednik Gervais Seine-departementa glavo, kako bi se temu v okom prišlo. Stavil je predlog, da dobi vsaki oče, kateri n ma nad 1000 gld. letne plače, za vsakega otroka, pri tretjem pričenju, letnih 50 frankov nagrade.

(Škandal v gledališču.) V Milanu, v gledališču „Dal Verme“, so igrali 26. m. m. Puccinijevo opero „Bohème“. Sredi dejanja pa je planil beneški trgovec Antonijo Scallari na generala Anderlonija in njega soprogo, ter ju začel s palico pretepati. General je zg abil sabljo, da bi bil udaril trgovca, tedaj pa so priskočili sluga in gledalci ter zabranili nesrečo. Trgovca so takoj zaprli. Opera se je pretrgala. Kaj je vzrok napadu, ni znano.

(Kdo kupi železnico?) Iz Št. Pavla v Minesoti se poroča: V ponedeljek se prodal v Omahi (Nebraska) Union Pacifika železnica.

(Milijonar — morilec.) Iz Genfa v Švici se poroča dne 18. m. m., da so ondu zaprli ravnatelja bombažave tovarne, ker je zavdal svoji ženi, da bi se oženil s svojo ljubimko. Morilec je večkratni milijonar.

(V 33 dneh okolu zemlje) bode mogoče priti, ko dovrše sibirsko železnico. Glavne postaje bodo: Nev-Jork, Bremen, Petrograd, Vladivostok, San Francisko in končao zopet Nev-Jork.

(Poper izvrstna obrana.) V Cutuvoru, selu v Bolgariji, so razbojniki po noči napadli nekega krčmarja. Ker ni imel pri rokah orožja, zgrabil je v sili pest zmletga popra ter ga posul razbojniku v oči. Ta je jel kričati in jokati in njegovi tovariši, ne vedoči, kaj se je zgodilo, so ubežali. Sosedje pa so prihiteli na krik razbojnika in ga še dobro naklestili. Tako je rešil poper krčmarja iz nevarnosti.

(Koreanski car.) Naslov je tako mikaven in tako — internacionalno zanimiv, da bi se dal porabiti kakor naslov kaki moderni veseloigri. Koreanski car je danes samostojni cesar, to pa radi tega, ker sam ne ve, čegav „vasal“ naj bi bil, ali vasal ruskega cara, ali japonskega Mikada. Stvar je taka: do pred japonsko kitajsko vojno je bil kitajski cesar jedini imperator nebeskega kraljestva, ki je imel pravico določiti „sveti koledar“ svojemu podkralju anamskemu, birnamskemu in koreanskemu. To se je spremenilo po nesrečni vojni z Japonsko in kralj koreanski dela svoj koledar sam za-se in je torej samostojni „Koreanski car“ — kar se tiče koledarja.

(Nekaj za smeh.) V Milanu se je vršila nedavno sodna razprava proti dvema trgovcema, ki sta neki gospej mesto popra dala nekega prahu, v katerem je bilo namošanih mnogo škodljivih stvari. Na sodišče je bil povabljen izvedenec. Na predsednikovi mizi je bilo 17 kilogramov „popra“. Ko so odprli zavitke, najbrže malo ne, revidno, dvignil se je iz njih droben prah v zrak, ki se je hitro razprostrl po dvorani. Nasledki tega niso iz-

ostali: predsednik, sodniki, državni pravdnik, pisar, zagovornik s poslušalci in zatožencema vred so začeli nepretrgoma kihati. S kihanjem zajedno se je glasil bučen smeh po dvorani in ker se je ta situacija konečno zdela preneumna sodnikom, oziroma, ker je bil dokaz o uplivu popra prejasen, bila sta oba obtoženca rešena obtožbe in mej smehom in kihanjem se je razšlo občinstvo.

Poučne stvari.

Brananje pšenice pomladi. Pomladi se morajo prebrantiti take njive s pšenico, ki se rade utrdijo po vrhu, ko izhlapi zimska vlaga in na katerih rad raste plevel. Za brananje ne sme biti njiva premokra, ne pre-suba. Ne smejo se lomiti večje grebe, pa tudi se prst ne sme mazati. Vreme mora biti gorko, pa vendar ne prevroče. Najbolje je brantati oblačen dan, kadar je pričakovati dežja, a se mraza ni bati. Posebno dobro je brananje, če se po vrhu pognoji s čilskim solitrom.

Kako se spozna spol pri golobih? Vzemi goloba v obe roki in rahlo mahaj ž njim semtertja. Golobici se pri tem rep vzdigne, golob ga pa povesi.

Kakšno mora biti dobro meso? Dobro goveje meso bodi svežerudeče srednje barve z jedrnato, trdo, belo tolščo preraščeno. Če je bolje blede barve, je bila goveda slabše krmljena in meso n' tako tečno. Če je meso modrikastorudeče z rumeno tolščo, je to znamenje, da je od stare govede.

Zemljo za zelenjavo prekoplji 50 do 70 centimetrov globoko, s tem doženeš, da bodeš pozneje imel polovico manje dela, zelenjava bode bolje rastla, zemlja ostane sveža, gnoj več izda in toliko ni treba okopavati in pleti.

Lizalna bolezen pri govedih in ovcah. Ta bolezen nastane, če se daje živini krma, v kateri ni dovolj apna in fosforne kisline. Posebno boleha za to boleznijo živina, ki se krmi s senom iz suhih let ali se pa goni na slabe pašnike. Ko živali zbole, začno lizati in grizti kamenje, prst, les in usnje. Živalim se izmehčajo kosti in se jim rade lomijo. Taki živini se mora dajati dobra krma, preš in otrob, potem pa na dan 30 gramov bazično fosfornega kislega apna, konjem in govedim, teletom, ovcam in praščem pa 10 gramov.

Mravlje se odstranijo od sadnih dreves, ako se z zmesjo pečnih saj in lanenega olja tanko krog okoli debla namaže. Ondi čez nobena mravlja ne prestopi.

Nova pijača zoper mrzlico. Izvrsten pripomoček zoper mrzlico je Kathreinerjeva sladna kava, navadno imenovana Kneippova kava. To je spoznal dr. med. Prager v Elberfeldu. Opazil je namrč večkrat pri mrzličnih boleznih, da mnogim bolnikom, otrokom in odraslim osebam, ni ugajala navadna voda, pa tudi ne z malinovcem ali s citronovcem sokom, če so jo pili za žejo dlje časa. Nekoliko si jih je zaželelo požirek kave, ki jim pa seveda ni koristila zaradi hude vročine; kajti zrnata kava, kakor znano, razgreva in razburja. Dr. Prager pa si je pomagal s pijačo, ki je neškodljiva, ali po okusu zelo podobna zrnati kavi; zapisal je namreč Kathreinerjevo kavo, katero je moral bolnik piti mrzlo. Vedno je mrzličnim bolnikom ta pijača pogasila žejo, pa tudi dobro jim je del njen užitek, ko so zadostili svoji želji po navadni kavi, ki je prepovedana v bolezni. Sladna kava torej vpliva tudi na počutke bolnikov. Veseli ga, da se mu je izpolnila želja, in to pomaga, da hitreje ozdravi. Za bolnike, ki jih kuha huda vročina, je primešati mrzli ali hladni sladni kavi jedno ali dve žličici citronovega soka. Tudi ta pijača je že izvrstno pomagala pri pljučnici, gripi (influenzi) davici, vnetici bezgalk, vnetici in trganju. Mrzlici pri ranah in želodčni oteklini. Ker je Kathreinerjeva sladna kava prav po cen, si mora tudi najubožnejši človek pripraviti to pijačo zoper mrzlico, imovitejšim pa je tudi nadomestek za nezdravo zrnato kavo, ob enem se pa v bolezi lahko privadijo tako zelo ugodni sladni kavi, da jo potem pijejo tudi zdravi čisto ali vsaj kot jako ukusno primes z zrnato kavo.

Velik dobiček v gospodinjstvu imaš, ako rabiš pristno sladno kavo. Zasluga tvrdke Kathreiner je, da je vpeljala s popularno „Kneippovo kavo“, ki je slavna po vsem svetu, pristno sladno kavo, ki ima vsled svoje posebne prireditve okus bobove kave ter je radi tega tako zelo priljubljena. Vsakdo se Kneippove kave naglo privadi ter jo pije čisto ali pa kot primes boba i kavi. Nobena gospodinja naj zato ne zamudi, čim preje upeljati to zdravstveno nedosežno in po okusu izvrstno kavo. Ker pa je v trgovini mnogo sleparskih, iz dobičkaželjnosti izvirajočih posnetkov Kneippove kave, svarimo vsakogar, naj bode pazen, kadar kupuje. Zahtevati je torej izrečno vselej Kathreinerjevo sladno kavo v originalnih ovojih s sliko župnika Kneippa in s podpisom Kathreinerja. Vsako drugo znamko ali odprto prodajano

kavo treba zavrniti. Hudobneži lažejo, da se po Kneippovi smrt ne fabrikuje več pristna sladna kava, nego da je stopil na njeno mesto neki drugi fabrikat. Naj se ne pusti nihče varati s temi lažmi, kajti Kathreinerjeva tvrdka si je pridobila za vse čase pravico, da postavlja ranjcega gospoda prelata Kneippa ime in sliko kot znamko na jedino pristno sladno kavo, katero bo v isti zvrstnosti izdeljevala tudi poslej.

 Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 20. novembra 1897.

Tržne cene v Ljubljani

6. novembra 1897.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	11	50	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	8	20	Surovo maslo,	—	84
Ječmen,	6	30	Jajce, jedno	—	03
Oves,	6	20	Mleko, liter	—	10
Ajda,	8	80	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	7	20	Telečje	—	60
Koruz,	6	10	Svinjsko	—	56
Kroupir,	2	50	Koštrunovo	—	56
Leča,	12	—	Pisaneč	—	50
Grab,	12	—	Golob	—	16
Fižol,	10	—	Seno, 100 kilo	—	178
Maslo, kgr.	—	94	Slama,	—	170
Mast,	—	70	Drva, trda, 4 metr.	—	710
Špeh svež	—	60	„ mehka, 4	—	480

Vizitnice

priporoča „Národna Tiskarna“.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 30. oktobra:	3, 73, 14, 67, 61.
Trst, dné 23. oktobra:	57, 50, 9, 12, 47.
Gradec, dné 30. oktobra:	37, 85, 82, 31, 65.
Praga, dné 27. oktobra:	35, 24, 72, 88, 30.
Linc, dné 23. oktobra:	42, 85, 17, 74, 27.
Brno, dné 3. novembra:	15, 86, 61, 11, 77.

**Vožnje karte
in tovorni listi**

v

A m e r i k o.

Kralj. belgijski poštni parnik

**Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.**

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (pritličje na levo).

Pekovski učenec

vzprejme se pri **Juliju Novljanu**, pekariju
v Medvodah.

Prodaja vina.

Imam v kleti okoli **1000 hektolitrov natu-
ralnega črnega, rudečega in belega vina.** Cene
namiznega vina od 16 do 25 kr. **Refoško** v sodčkih
od 30 do 40 kr. **Pristni isterski kognak**, žgan iz
vina od 1 glđ. do 1 glđ. 80 kr. liter. Vse postavljeno na
tukajšnji kolodvor. Večje partije vina po dogovoru ceneji.

A. M. Pujman, Dignano, Istra.

Kdo pije

Kathreiner-

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav
ostati in si kaj prihraniti.

Poučna knjižica za vsakega!

**Cerkvene pristojbine
(štolnina)**

za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

Cena 8 kr., s poštnino 10 kr.

Spisal, založil in prodaja **Rok Drofenik v Celji**

Lekarna „pri Mariji Pomagaj“ v Ljubljani.

Novo urejena

lekarna „pri Mariji Pomagaj“

M. Leusteka, Resljeva cesta št. 1

po eg mesarskega mosta v Ljubljani

priporoča gospodarjem in kmetovalcem - živinorejcem

izvrstni redilni prah za živino

konje, govedo in prašiče

jeden zavojček z rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 50 kr.

Velika zaloga vseh preizkušenih, izborna delujočih
domaćih zdravil, katera se po časnikih in cenikih pri-
poročajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. —
Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Resljeva cesta št. 1 poleg mesarskega mostu.

V vsakem poštno - oddajnem okraji, v vsakej
fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se ra-
zumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od ne-
kega, mnogo let obstoječega avstrijskega podjetja
pive vrste. Pismene ponudbe pod „**V. u. G.**“
Gradec, poste restante.

Posestvo na prodaj

na Selu pri Zagorji ob Savi

obstoječa iz hiše z opeko pokrite, kozolca z 6 okni, njive,
travnikov in gozda (hosta) za ceno 4000 glđ.

Matija Kos,

posestnik.

Selo pri Zagorju ob Savi.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke.

Popravila.

L. Mikusch
tovarna družba
Ljubljana, Mestni trg 15

Najnižje cene